

Kulturminister Marianne Jelved

Nybrogade 2

1203 København K

10. april 2014

Kommentarer til spørgsmål rejst i brev til Kulturministeren af 20. februar 2014 fra Folkeuniversitetet i København med overskriften 'Misbrug af statslige midler på Folkeuniversitetsområdet' og efterfølgende stillet som spørgsmål nr. 147 af 8. april 2014 i Folketingets Kulturdvalg.

Brevet fra Folkeuniversitetet i København rejser en række spørgsmål, som kan give indtryk af, at der sker misbrug af statslige midler i Folkeuniversitetsnævnet.

I brev til Kulturministeriet af 5. marts 2014 har folkeuniversitetsnævnet v. formand Ingolf Christensen og rektor Søren Eigaard allerede berigtiget nogle af de urigtige oplysninger i Folkeuniversitetet i Københavns brev til henholdsvis Kulturministeriet af 12. februar 2014 og Kulturministeren af 20. februar 2014.

Da forholdene omkring Folkeuniversitetet i Aarhus indgår som et afgørende led i brevene fra Folkeuniversitetet i København, har vi valgt at svare på de spørgsmål, som brevene rejser, og korrigere for faktisk forkerte oplysninger.

Siden juni 2007 har Aarhus Universitet haft en afdeling i Emdrup, da den tidligere Danmarks Pædagogiske Universitetsskole blev fusioneret med Aarhus Universitet. Det er derfor naturligt, at Folkeuniversitetet i Aarhus tilsvarende tilbyder folkeuniversitetsundervisning i Emdrup. Folkeuniversitetet i København har tidligere klaget over dette, men deres klage blev afvist af Folkeuniversitetsnævnet i 2008.

Folkeuniversitetet i Aarhus startede med forelæsninger i Emdrup i januar 2008, og vi har nu afholdt forelæsninger der i mere end 6 år. Baggrunden for vores tilstedeværelse skal også ses i lyset af, at Danmarks Pædagogiske Universitetsskoles (DPU) daværende repræsentant i styrelsen for Folkeuniversitetet i København blev bedt om at træde ud af styrelsen som følge af, at DPU i 2007 fusionerede med Aarhus Universitet. Folkeuniversitetet i København tilkendegav herved, at DPU ikke længere indgik i Folkeuniversitetet i Københavns undervisning.

Kort om opbygningen og finansieringen af Folkeuniversitetet i Danmark

Folkeuniversitetet i Danmark er organiseret i fem ikke geografisk afgrænsede enheder. Når Folkeuniversitetet i København henviser til Folkeuniversitetet i Aarhus' brug af driftsmidler, så er det driftsregnskabet for det samlede Folkeuniversitetet i Midtjylland, de henviser til. De fem enheder består

hver af en afdeling og flere komiteer. Folkeuniversitetsafdelingen i København er en del af Folkeuniversitetet i Hovedstaden, Folkeuniversitetsafdelingen i Aarhus er en del af Folkeuniversitetet i Midtjylland, Folkeuniversitetsafdelingen i Aalborg er en del af Folkeuniversitetet i Nordjylland, Folkeuniversitetsafdelingen i Odense er en del af Folkeuniversitetet i Syddanmark, og endelig er en række folkeuniversitetskomiteer selvstændigt organiseret i Komitestyrelsen.

Siden halveringen af Folkeuniversitetets statsstøtte i 2003 er en række folkeuniversiteter lukket. Således lukkede Folkeuniversitetet i Roskilde som insolvente i 2006, og ca. halvdelen af de tidligere 150 folkeuniversitetskomiteer er også lukket. Men samtidig er det samlede deltagertal for alle landets folkeuniversiteter steget fra 31.747 i 2001 til 138.748 i 2012, ifølge bilag 'Udvikling i deltagertal 2001-2012' medsendt brevet af 5. marts 2014 fra Folkeuniversitetsnævnets formand Ingolf Christensen og rektor Søren Eigaard.

Folkeuniversitetet i Danmarks 2012-regnskab viser, hvor stor en andel af indtægterne i de fem folkeuniversitetsenheder, der kommer fra finanslovstilskuddet. Midtjysk (Folkeuniversitetet i Aarhus): 21 %, Hovedstaden (Folkeuniversitetet i København): 26 %, Syddansk (Folkeuniversitetet i Odense): 36 %, Nordjysk (Folkeuniversitetet i Aalborg): 40 % og Komitestyrelsen 56 %. Folkeuniversitetet i Midtjylland (med dets undervisningssteder i Aarhus, Herning, Emdrup og 10 komiteer) er således den folkeuniversitetsenhed i Danmark, der får den mindste andel af sine indtægter fra finanslovsbevillingen.

Kommentarer til breve fra Folkeuniversitetet i København

Vi vil i det følgende kommentere enkelte punkter i brevene fra Folkeuniversitetet i København.

Bruger Folkeuniversitetet i Aarhus 2 mio. kr. pr. år til at sende forelæsere til Emdrup?

Det kan indledningsvis fastslås, at Folkeuniversitetet i Aarhus følger de retningslinjer for rejsegodtgørelse, som Folkeuniversitetsnævnet enstemmigt vedtog med virkning fra 2013 og som oprindeligt foreslået af et udvalg med deltagelse af formanden for Folkeuniversitetet i København Christian Hjort Andersen.

Folkeuniversitetet i Københavns brev af 20. februar 2014 kan forstås som en påstand om, at Aarhus rejseomkostninger i forbindelse med undervisningsaktiviteterne i Emdrup er steget til mere end 2 mio. kr. i 2012. Det er ikke korrekt. De 2 mio. kr. dækker samtlige undervisningssteder tilknyttet Den Midtjyske Region, dvs. ud over afdelingen i Aarhus tillige rejseudgifterne i forbindelse med undervisningsstederne i Herning, Emdrup og Ebeltoft samt folkeuniversitetskomiteerne: Norddjurs, Rougsø, Randers, Ry, Morsø, Ringkøbing-Skjern, Horsens, Samsø og Hadsten.

I 2012 fordelte rejseudgifterne i den Midtjyske Region sig på følgende undervisningssteder: Aarhus: 1.032.000 kr. Emdrup: 659.000 kr. Herning: 209.000 kr. Komiteerne: 198.000 kr.

De årlige rejseudgifter i 2012 i forbindelse med undervisningen i Emdrup udgør således ikke 2 mio. kr., men 659.000 kr. eller under 1/3 af rejseudgifterne.

Rejseudgifterne til forelæsere i Emdrup dækker udgifterne til rejse for forskere fra alle landets universiteter. Det er derfor ikke korrekt, når det anføres i bilaget fra Folkeuniversitetet i København til

spørgsmål 147 af 8. april 2014 til Kulturministeren, at rejseudgifterne i Emdrup alene vedrører lærere fra Aarhus.

Hvis rejseudgifterne pr. undervisningsdobbeltime i 2013 sammenlignes mellem de fem administrative enheder, ser tallene således ud: Komitestyrelsen: 811 kr., Nordjysk: 606 kr., Syddanmark: 552 kr., Midtjysk: 477 kr. Hovedstaden: 37 kr. Rejseudgifterne pr. dobbelttime i den Midtjyske Region (Folkeuniversitetet i Aarhus) er således de næstlaveste i Danmark.

Når Folkeuniversitetet i Hovedstadsregionen har markant lavere rejseudgifter end resten af landet, beror det på, at hovedparten af undervisningen på Folkeuniversitetet i København foretages af lokale kursislærere, som underviser på mange og lange kursusforløb. Og i det omfang Folkeuniversitetet i København bruger aktive forskere i deres relativt få forelæsningsrækker (i 2013 afholdt Folkeuniversitetet i København 418 forelæsningsdobbeltimer, mens Folkeuniversitetet i Aarhus afholdt 2.923 forelæsningsdobbeltimer), så bruges primært forskere fra hovedstadsområdet, hvor forskerne fra fem af Danmarks otte universiteter (Københavns Universitet, Copenhagen Business School, Danmarks Tekniske Universitet, IT-Universitetet og Roskilde Universitet) befinder sig i umiddelbar nærhed.

Mange kursusforløb med lokale kursislærere afspejler sig i lavere rejseomkostninger.

Hvorfor er rejseomkostningerne steget fra 2008 til 2012 i den Midtjyske Region?

Ifølge Folkeoplysningsloven er Folkeuniversitetets formål at formidle forskningens resultater og metode til den danske befolkning. Folkeuniversitetet i Aarhus anmoder forskere fra alle landets universiteter om at forelæse, så deltagerne kan opleve landets bedste forelæsere, uanset hvor de bor. På samme måde skaber vi mulighed for, at alle landets forskere kan komme til orde og nå et bredere publikum uanset hvilket universitet, de repræsenterer. I foråret 2014 har *alene* Folkeuniversitetet i Emdrup haft flere forskere til at forelæse fra Københavns Universitet, Syddansk Universitet, Roskilde Universitet, Aalborg Universitet, Copenhagen Business School og Aarhus Universitet end det samlede antal forskere, som Folkeuniversitetet i København har haft som forelæsere fra de samme universiteter.

Vi kan glæde os over, at vi har fået flere og flere aktive universitetsforskere til at formidle deres viden i Aarhus, Emdrup, Herning og i vores tilknyttede komiteer. Således viser en optælling af det samlede antal universitetsforskere i forårsprogrammerne i 2014 følgende resultat: Aarhus: 242, Emdrup: 218 og Herning: 103. Til sammenligning forelæser 73 universitetsforskere på Folkeuniversitetet i København (heraf kommer 61 fra hovedstadsområdets universiteter: KU: 43, DTU: 14, CBS: 3, RUC: 1). De øvrige lærere, der underviser på Folkeuniversitetet i København, er ikke ansat som universitetsforskere.

Mange forelæsninger med forskere fra alle landets universiteter afspejler sig i højere rejseomkostninger.

Belaster Folkeuniversitetet i Aarhus brugen af de sparsomme statslige driftsmidler?

I de sidste mange år har det samlede Folkeuniversitet i Danmark ikke haft tilstrækkeligt driftsaktivitet til, at Folkeuniversitetets afdelinger og komiteer har kunnet bruge hele den statslige driftsbevilling. I 2013 var der således 156.000 kr. i uforbrugte driftsmidler. Kun 2012 var en undtagelse, hvor der samlet set ikke var nok statslige driftsmidler. Her måtte Folkeuniversitetet i Aarhus derfor selv dække 259.000 kr. til driften som egenbetaling.

Der er generelt således ikke tale om, at Folkeuniversitetet i Aarhus' rejseudgifter indebærer nogen begrænsning i de andre afdelinger og komiteers mulighed for at afholde rejseudgifter for deres undervisere. Folkeuniversitetet i København har således på intet tidspunkt været udsat for begrænsninger i deres offentlige tilskud som følge af aktiviteterne i Emdrup.

Det har i øvrigt aldrig været hensigten med rejsetilskuddene, som det anføres i bilaget til spørgsmål 147 af 8. april 2014 til Kulturministeren, at dækningen af rejseudgifterne for forelæserne alene skulle anvendes til, at lokale komiteer kunne invitere forelæsere fra de store universitetsbyer. Meningen har altid været, at Folkeuniversitetets afdelinger og komiteer skulle have mulighed for at vælge de bedste forskere til at forelæse uanset, hvor i landet disse forskere var ansat.

Har Folkeuniversitetet i Aarhus skadet det samlede Folkeuniversitet?

Som påvist af Folkeuniversitetsnævnets formand Ingolf Christensen og rektor Søren Eigaard i brev til Kulturministeriet af 5. marts 2014 (med medfølgende bilag med oversigt over udviklingen i deltagertal 2001-2012) er det samlede antal deltagere på folkeuniversiteterne i Danmark mere end fordoblet, siden Folkeuniversitetet i Aarhus startede med forelæsninger i Emdrup i 2008 og i Herning i 2009. I 2007 var det samlede antal tilmeldte på folkeuniversiteterne i Danmark 50.698, mens det i 2012 var steget til 138.748. Det er en stigning på 88.000 tilmeldinger, hvoraf 37.000 af de nye deltagere har tilmeldt sig i Aarhus, Emdrup, Herning eller Ebeltoft, mens de resterende 51.000 er tilmeldinger til landets øvrige folkeuniversiteter. Meget tyder på, at vores mange husstandsdelte programmer, vores annoncekampagner i landsdækkende aviser, mediernes artikler om vores aktiviteter og vores landsdækkende oplysningskampagner (senest 1814 – Danmark-Norge fejringen på 50 folkeuniversiteter i Danmark på vegne af Folketingets Præsidium) har skabt øget opmærksomhed om tilbuddene til gavn for alle landets folkeuniversiteter.

Forelæsningerne på Folkeuniversitetet i Emdrup har siden 2008 været et ekstra tilbud til borgere i hovedstadsområdet. De har været et supplement til Folkeuniversitetet i Københavns tilbud, da Folkeuniversitetet i Emdrup primært udbyder kortere forelæsningsrækker med fastansatte universitetsforskere i aftentimerne, mens Folkeuniversitetet i København primært udbyder lange kursusrækker i dagtimerne med kursislærere. Geografisk udbyder Folkeuniversitetet i Emdrup forelæsninger i den nordlige del af hovedstaden, mens Folkeuniversitetet i København udbyder sine kurser i city og på Amager.

Deltagerantallet ved Folkeuniversitetet i København har fra 2008 (16.272) til 2012 (16.769) været upåvirket af etableringen af Folkeuniversitetet i Emdrup i 2008. I perioden 2001-2012 havde Folkeuniversitetet i

København det højeste antal deltagere i året 2011 og det næsthøjeste i 2012. Samtidig kan det konstateres, at deltagertallet ved Folkeuniversitetet i København har været stabilt over årene 2001-2012 – bortset fra en nedgangsperiode fra 2002-2006.

Folkeuniversitetet i Aarhus har oplevet en stigning i tilmeldinger fra 2001 (8.014) til 2012 (62.862). Det er derfor ikke korrekt, når Folkeuniversitetet i København i brevet af 20. februar 2014 skriver, at den samlede aktivitet i både København og Aarhus falder år for år. Det, som Folkeuniversitetet i København muligvis henviser til, er fald i antallet af afholdte dobbelttimer, men det afspejler ikke aktiviteten målt i antal tilmeldte deltagere. Tendensen indebærer således i stedet et fald i offentlige støttetkroner per deltager.

Ifølge Folkeuniversitetet i Københavns egen kundeundersøgelse fra 2011 (fra Folkeuniversitetet i Københavns hjemmeside) fordeler besvarelsene af følgende spørgsmål: *Hvilke andre kursusudbydere har du benyttet de sidste tre år?* sig på følgende: Andre: 46 %, FOF: 33 %, AOF: 23 %, Politiken Plus: 23 %, Folkeuniversitetet i Emdrup: 14 %, Studieskolen: 7 %, UVVU: 6 %. Folkeuniversitetet i Emdrup kommer ind på en 5. plads, og vi anser os ikke som konkurrenter til Folkeuniversitetet i København. Derimod tyder meget på, at Folkeuniversitetet i Emdrup er påstigningssted for nye deltagere på Folkeuniversitetet i København. Folkeuniversitetet i Emdrup sender mange tusinde programmer ud til husstande i hovedstadsområdet, som ikke tidligere har været tilmeldt på Folkeuniversitetet. Folkeuniversitetet i København sender hovedsageligt deres programmer til tidligere deltagere, hvilket ifølge vores erfaring betyder, at deltagergruppen efterhånden bliver ældre og ældre og mindre og mindre. Vores omfattende markedsføring af Folkeuniversitetet som institution betyder, at flere bliver opmærksomme på de tilbud om tilegnelse af viden, som både finder sted på Folkeuniversitetet i København og Folkeuniversitetet i Emdrup. Efter opstarten foretog vi en stikprøve i 2008 af deltagerne på Folkeuniversitetet i Emdrup. Den viste, at 70 % ikke kendte til folkeuniversitetet før, de fik vores husstandsdelte program.

Har Folkeuniversitetet i København i 5 år søgt et sagligt og konstruktivt samarbejde med de andre afdelinger af Folkeuniversitetet, således som det anføres i brevet af 20. februar 2014 fra Folkeuniversitetet i København?

Rektor for Folkeuniversitetet i København, Bente Hagelund, har siden sin ansættelse i 2010 kun deltaget i et enkelt af de mange møder, der har været afholdt mellem lederne af Folkeuniversitetets afdelinger. Det var i 2010 i Aalborg. Alle andre ledermøder gennem årene har hun ikke fundet anledning til at deltage i, selvom disse møder anvendes til en værdifuld udveksling af erfaringer og oplysninger mellem afdelingerne.

Folkeuniversitetsnævnet arrangerede i november 2011 et seminar i Fredericia for Folkeuniversitetsnævnets medlemmer og Folkeuniversitetets ledere, hvor hovedtemaet var udviklingen af et nyt fælles IT-system og nye former for samarbejder og partnerskaber. Hverken Folkeuniversitetet i Københavns nævnsrepræsentant Christian Hjort Andersen eller rektor Bente Hagelund deltog i seminaret. Kort tid efter gik Folkeuniversitetet i København solo med udvikling af eget IT-system uden at samarbejde med andre dele af Folkeuniversitetet. IT-systemet har kostet Folkeuniversitetet i København flere millioner kr. og er en af årsagerne til afdelingens nuværende økonomiske situation.

I et forsøg på at løse den økonomiske situation i Folkeuniversitetet i København afholdtes for nylig et ekstraordinært møde i Folkeuniversitetsnævnet, der måneden efter blev efterfulgt af et ordinært møde i

Folkeuniversitetsnævnet, hvor hovedemnet var de økonomiske forhold i Folkeuniversitetet i København. Formanden for Folkeuniversitetet i København og deres nævnsrepræsentant Christian Hjort Andersen ønskede ikke at deltage i disse to møder.

Vi håber, at vores brev har bidraget til besvarelse af de rejste spørgsmål.

Venlig hilsen

Noe Munck

Sten Tiedemann

Formand

Rektor

Folkeuniversitetet i Aarhus

Blot for en ordens skyld, skal vi vedrørende det samlede Folkeuniversitets generelle økonomiske belastning af de offentlige budgetter oplyse: Inden for Kulturministeriets ressortområde måles tilskud til de danske teatre som tilskud pr. person, som er gået ind ad døren til en forestilling. Hvis man anlægger samme syn på folkeuniversiteterne og ser på, hvor meget tilskud, der er givet per besøgende, så modtog Folkeuniversitetet i Aarhus 23 kr. i finanslovstilskud per besøgende i 2012. I sammenligning med Aarhus Teater, som i sæsonen 2012/2013 modtog 930 kr. per besøgende i finanslovstilskud. Folkeuniversitetet er således en meget billig institution set fra de offentlige bevillingsgivers side.